

Fővárosi Ítéltábla, mint
másodfokú közösségi mintaoltalmi bíróság
8.Pf...../2011/8.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla az Oppenheim Ügyvédi Iroda (...., ügyintéző: dr. Terényi Attila ügyvéd) által képviselt felperes neve (...) felperesnek a T... P... ügyvezető által képviselt ...Kft. (....) alperes ellen közösségi formatervezési mintaoltalom bitorlásának megállapítása és jogkövetkezményeinek alkalmazása iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2011. január 19. napján kelt, 3.P...../2009/11. számú ítélete ellen a felperes 12. sorszám alatt előterjesztett fellebbezése folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú közösségi mintaoltalmi bíróságként eljáró Fővárosi Bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes a 2007. nyarán M...ban telepített, felfújható játékpálya előállításával, használatával, forgalomba hozatalra való felkínálásával, forgalomba hozatalával, kivitelével és raktáron tartásával bitorolja a felperes ... lajstromszámú közösségi formatervezési mintaoltalmát. Kötelezte az alperest a bitorlás abbahagyására, eltiltotta a további jogsértéstől, elrendelte a jogsértő termék lefoglalását, továbbá adatszolgáltatást írt elő és rendelkezett az elégtételadásról. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította és 610 000 forint perköltségben marasztalta az alperest.

A tényállásban rögzítette, miszerint a felperes a jogosultja a ...10-i elsőbbségű, ... lajstromszámú közösségi formatervezési mintaoltalomnak, aminek tárgya egy téglalap alaprajzú, felezővonalaira szimmetrikus elrendezésű, felfújható flexibilis

elemekkel borított rugalmas pálya, mely oszlopokra feszített hálóval két egyenlő térfélre van osztva röplabdához hasonló labdajáték céljára.

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes 2007-ben M...ban és 2008-ban a Sz... F...on felállított felfújható pályákkal bitorlást valósít meg a perbeli minta sérelmére, mivel azok lényegileg az oltalom tárgyával.

Az elsőfokú bíróság a Tanács közösségi formatervezési mintáról szóló 6/2002/EK rendelete (a továbbiakban: Kfmr.) 88. cikkének (1)-(2) bekezdésén és 10. cikkének (1)-(2) bekezdésén keresztül alkalmazott, a formatervezési minták oltalmáról szóló 2001. évi XLVIII. törvény (a továbbiakban: Fmtv.) 16. § (1)-(3) bekezdése, 23. §-ának (1)-(2) bekezdése, 60/D. §-a, valamint a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Szt.) 35. §-ának (2) bekezdése alapján a montenegrói pálya esetében a jogsértést megállapította, és elrendelte a kért jogkövetkezményeket, a Sz... F...on felállított pálya tekintetében azonban a keresetet elutasította.

Az indokolás szerint az ügyben azt kellett eldönteni, hogy a felperesi minta oltalma kiterjed-e a sérelmezett termékekben megtestesülő mintákra. Kitért rá, miszerint az a körülmény, hogy a minta lajstrombeli ábrázolása fekete-fehér kivitelű azt eredményezi, hogy az összevetés során a színek azonosságát vagy eltérését nem lehet figyelembe venni. Utalva a Kfmr. preambuluma (10) bekezdésére nem tulajdonított jelentőséget az alperes azon előadásának sem, hogy a regisztrált formatervezési mintaoltalom nem alkalmas új sportágak, műszaki megoldások, játékszabályok védelmére és a szabad verseny ilyen módon való korlátozására. Kifejtette, hogy a szabályozás és a joggyakorlat alapján a külső jellegzetesség funkcionalitását a technika állásával való összevetésben kell értelmezni, tehát a funkcionalitás miatt nem lehet tiltott annak az oltalma, ami új. Az alperes terhére értékelte, hogy meg sem kísérelte, hogy a perbeli mintaoltalom külső jellegzetességeinek funkcionalitását a technika állásához tartozó adatokkal bizonyítsa. Az alkotói szabadságfok kapcsán kifejtette, hogy azt az alkotó tevékenység objektív korlátjaként kell értelmezni és esetenként, egyedileg kell meghatározni. Az alkotói szabadságfok mindig a technika adott állásához igazodik és csak az erre vonatkozó bizonyítékok támaszthatják alá, az alperes ezzel kapcsolatos utólagos előadásai azonban nem alkalmasak annak feltárására, hogy a bejelentés időpontjában a szerző alkotó tevékenysége ténylegesen milyen korlátok között mozgott.

Hangsúlyozta, miszerint az elbírálás szempontjából irányadó tájékozott használó ismereteit a termékek ismétlődő és körütekintő használatával szerzi, képes arra, hogy a minták részleteit maradéktalanul észlelje és a minták által tett összbenyomásokat tévesztés vagy pontatlanság nélkül vegye figyelembe. Ugyanakkor lehetősége van arra, hogy az összbenyomásokat zavaró vagy korlátozó külső körülmények befolyásától mentesen vesse össze. Mindezen szempontokat figyelembe véve az első fokon eljáró bíróság a montenegrói pálya tekintetében megállapította a jogsértést és alkalmazta a jogkövetkezményeket.

A Sz... F...on felállított pálya esetében ugyanakkor nem találta megállapíthatónak a jogsértést. Az összevetés során jelentős eltérésnek tekintette, hogy az alperesi pálya hálótartó oszlopainak lényegesen nagyobb az átmérője, mint a mintában lévőkné. További, különösen felülnézetben szembetűnő különbségnek értékelte, hogy a szigeti pálya egyenes oldalvonalait a biztonsági matracon és a játéktéren egyaránt ívelt alapvonalak kötik össze, szemben a minta szerinti egyenes alapvonalakkal. Megítélése alapján az ívesen kialakított alapvonalak önmagukban is alkalmasak arra, hogy a szigeti pálya által tett összbenyomást megkülönböztessék a mintától. Ezen felül a szigeti pálya játéktér felülete is mást mutat, mivel még részben sem hosszirányban bordázott, hanem követi az alapvonalak ívét és a bordázathoz pontszerű bemélyedések is tartoznak. Továbbá a biztonsági matrac felülete az alperesnél erőteljesen bordázott, míg a felperesi minta esetében sima kialakítású. Ilyen indokok mellett az elsőfokú bíróság a közösségi formatervezési minta bitorlását a szigeti pálya tekintetében nem találta megállapíthatónak, ezért a keresetet ebben a részében elutasította.

Az elsőfokú ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, elsődlegesen a határozat hatályon kívül helyezését indítványozta, másodlagosan annak részbeni megváltoztatásával a szigeti pálya tekintetében is kérte a jogsértés megállapítását.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság döntése az elutasított részben megalapozatlan és jogszabálysértő, nevezetesen sérti a Kfmr. 10. cikkének (1)-(2) bekezdését és az Fmtv. 23. §-ában foglaltakat. Tévesen állapította meg az ítélet, hogy a szigeti pálya a mintától eltérő összbenyomást kelt, nem volt tekintettel a tájékozott használóra tett összbenyomás attribútumaira és azt sem értékelte, hogy a szerző milyen alkotói szabadságfokkal alakíthatta ki a mintát. Részletesen elemezte a sérelmezett szigeti pálya és a felperesi minta közötti lényeges hasonlóságokat, ami megítélése szerint megalapozza a jogsértés megállapíthatóságát, valamint kitért a csekély jelentőségű különbözőségekre is, amelyek nem vezetnek eltérő összbenyomásra. Hangsúlyozta, miszerint a felperesi minta unikális dizájn és mivel korábban még hozzá hasonló sem létezett, így a védelem szélesebb körben érvényesül, csak az általánosnál nagyobb különbségek esetében állapítható meg az eltérő összbenyomás. Az alkotói szabadságfok kapcsán előadta, hogy a közösségi joggyakorlat értelmében minél nagyobb az alkotói szabadságfok egy adott minta kialakítása tekintetében, annál nagyobb különbséget kell felmutatnia a későbbi mintának. Kifejtette, hogy a szigeti pálya megalkotójának nagy szabadságfok állt a rendelkezésére, mégis a felperesi mintához nagyon közel álló terméket hozott létre, pedig az adott kialakítás nem tekinthető technikai szükségszerűségnek, ezért nyilvánvalóan más megoldást is lehetett volna választani. Továbbá azért is megalapozatlan az ítélet, mert nem határozta meg a jelen ügy szempontjából releváns tájékozott használót. Álláspontja szerint ilyennek a „Bossaball” pálya használója és a sportág versenyzője tekinthető. Az ítélet jogszabálysértő voltának alátámasztására csatolta a fellebbezéshez A... V... R... holland professzionális játékos közjegyzői okiratba foglalt nyilatkozatát, aki 2008-ban Magyarországon járt

és a szigeti pálya láttán az volt a benyomása, hogy az valójában egy hibásan felállított „Bossaball” pálya. Megjegyezte, hogy a jogsértés folyamatos, mert 2010. júliusában a soproni V... F...on az alperes ismét felállított egy pályát.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult, annak helyes indokaira tekintettel. Fenntartotta a perben korábban már kifejtett jogi álláspontját, a csatolt nyilatkozatot pedig kérte figyelmen kívül hagyni tekintve, hogy azt a tanú nem a bíróság előtt tette és tartalma is erősen vitatható.

Az ítéletnek a montenegrói pályával kapcsolatos rendelkezéseit a fellebbezés nem támadta, ezért ebben a részében az elsőfokú ítélet jogerőre emelkedett.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság érdemi döntésével a másodfokú bíróság egyetértett, azonban a tényállást és az indokolást az alábbiakkal látta szükségesnek kiegészíteni, illetve pontosítani.

A perbeli minta, a lajstromkivonat szerinti ábrákból kitűnően, a külső részén sima, beljebb egymással derékszögben találkozó, egyforma bordákból kialakított felszínű, téglalap alakú, többszintes felfújható ballon, amelyet a hosszabb oldal szélén, középtájon, egymással szemben elhelyezett rudak közé feszített háló két egyenlő térfélre oszt. A hálónál közepén egy szintén sima felületű, kiemelkedés látható, amiben mindkét térfélen egy-egy kör alakú, süllyesztett terület található. A pálya külső pereme világos színű, míg a belső, bordázott terület teljes egészében sötét színű. A minta labdajáték céljára használható pálya, annak a felperes a közösségi védjegyjogtalom alatt álló „BOSSABALL” nevet adta.

A fellebbezéssel érintett un. szigeti pálya a rövidebb oldalain ívesen végződő, téglalap alakú, többszintes felfújható ballon, amelynek külső fekete és belső halványszürke területe egyaránt úgy van kialakítva, hogy rajtuk az alapvonalak ívét követő, szabályosan elhelyezett, pontszerű bemélyedések találhatók. A hálót a középvonal két szélén henger formájú, halványszürke, illetve a tetején fekete színű oszlopok tartják. Középen a hálónál egy rózsaszínű elem emelkedik ki, amiben mindkét térfélen egy-egy fekete színű, ellipszis alakú bemélyedés van, aminek ívelt formáját követik a kiemelkedés felszínén kialakított bordák.

Az ekként kiegészített tényállás alapján is helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság akként, hogy az alperesi pálya a tájékozott használóra a mintától eltérő összbenyomást tesz, figyelemmel arra is, hogy a szerző milyen szabadságfokkal alakíthatta ki a mintát.

A Kfmr. 3. cikkének a) pontja értelmében a „formatervezési minta” a termék egészének vagy részének megjelenése, amelyet magának a terméknek, illetve a díszítésének külső jellegzetességei - különösen a rajzolat, a körvonalak, a színek, az alak, a felület, illetve az anyagok jellegzetességei - eredményeznek.

A 10. cikk (1) bekezdése alapján a közösségi formatervezési mintaoltalom kiterjed mindazokra a formatervezési mintákra, amelyek a tájékozott használóra nem tesznek eltérő összbemutatót. A (2) bekezdés szerint az oltalom terjedelmének megállapításakor figyelembe kell venni, hogy a szerző milyen alkotói szabadságfokokkal alakíthatta ki a mintát.

A 19. cikk (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a lajstromozott közösségi formatervezési mintaoltalom alapján a mintaoltalom jogosultjának kizárólagos joga van a minta hasznosítására és arra, hogy a mintát engedélye nélkül hasznosító harmadik személyekkel szemben fellépjen. Hasznosításnak minősül különösen annak a terméknek az előállítása, forgalomba hozatalra való felkínálása, forgalomba hozatala, kivitele, használata és e célokból való raktáron tartása, amelyre a mintát alkalmazzák, illetve amelyben a minta megtestesül.

A fenti szabályok értelmében a bitorlás vizsgálata során a perbeli minta és a szigeti pálya összbemutató alapján történő egybevetését a tájékozott használó szempontjából és az alkotói szabadságfokot befolyásoló műszaki, illetve a termék rendeltetésével összefüggő tényezők alapján kell elvégezni. A másodfokú bíróság hangsúlyozza, hogy a jelen esetben nem bírt jelentőséggel, hogy a játékot, illetve annak szabályait és eszközét a felperes találta ki, mivel a perbeli oltalmi forma a labdajáték színhelyül szolgáló pálya külső kialakítását, megjelenését, formai jellegzetességeit, a dizájnt védi, még pedig akként, ahogyan a formatervezési minta lajstromkivonatának hat ábráján látható.

Bár a fellebbviteli bíróság osztotta azt a felperesi álláspontot, hogy jelen esetben a „BOSSABALL” játékot ismerő, a sportot kedvtelésből vagy professzionálisan űző személyeket lehet tájékozott használóknak tekinteni és az ő szempontjukból kell értékelni az összbemutatót, mindez azonban nem eredményezett eltérő döntést. Az adott esetben a tájékozott használó tisztában van a játék jellegével, ismeri a pálya külső kialakítását, ezért figyelme az apróbb részletekre is kiterjed. Tudja, ahhoz, hogy az eszköz a „BOSSABALL” labdajátékra alkalmas legyen szimmetrikusan, két térfélre kell osztani a felfújható pályát, középen hálózattal kell elválasztani, aminek két oldalán egy-egy trambulín funkciót betöltő, elkülönített bemélyedésnek kell lennie, valamint a játékkeret biztonsági peremmel kell ellátni. Ugyanakkor ezekre az elvárásokra nyilvánvalóan a szerzőnek is figyelemmel kellett lennie, tehát a tervező kreativitását, mozgásterét jelentősen behatárolták a játék szabályai és a biztonsági követelmények. Így az alkotói szabadság lényegében a pályát körülvevő biztonsági sávnak, az oszlopoknak és a felfújható pálya-testnek a mintázatára, színére és arányaira korlátozódik.

Ilyen körülmények között helyesen értékelte az elsőfokú bíróság a tájékozott használóra gyakorolt összbemutatót meghatározó különbségként a hálót tartó eszközök méretének az eltérését. A lajstromban a minta 1., 2., 3., 5. és 6. ábráján jól kivehető, hogy a hálót két kis átmérőjű rúd tartja, ezzel szemben a csatolt fényképen jól látható, hogy az alperesi pálya hálózata két olyan vastag oszlop közé van kifeszítve, amit egy ember nem is tud átfogni. Jellegzetes külsőt kölcsönöz az alperesi pályának továbbá, hogy az alapvonala az általában szokásostól és a

perbeli mintától is eltérően nem egyenes, hanem ívelt. További eltérés, hogy az alperesi pálya felszíne nem sima, illetve bordázott, mint a mintában, hanem a biztonsági sáv és a játéktér felülete egyaránt az alapvonalhoz igazított, szabályos távolságra lévő, pontszerű bemélyedésekkel - steppelt paplanra emlékeztetően - mintázott. A trambulin céljára szolgáló terület kör alakú a felperesi mintában, az alperesnél viszont tojásdad formájú és eltérő a bemélyedést körülölelő kiemelkedés felületének kialakítása, mert amíg az az előbbinél sima, addig a sérelmezettnél ívesen bordázott.

Az elsőfokú bíróságtól eltérően a másodfokú bíróság jelentőséget tulajdonított a színeknek is, hiszen a Kfmr. 3. cikkének a) pontja kifejezetten a formatervezési minta fogalmi elemei körébe sorolja a színt, mint a külső megjelenés egyik összetevőjét, alakítóját. A dizájn szempontjából fontos az alkalmazott színvilág, hiszen ez sok esetben szinte önmagában is elegendő lehet az egyes minták biztonságos elhatárolásához. Kétségtelen, hogy a felperesi minta nem színes, azonban az ábrákból az mindenképpen kitűnik, hogy abban a sötét szín az uralkodó, amit a biztonsági sáv világos színe nem tör meg, csupán keretez. Ezzel szemben az alperesi pályát sötét biztonsági sáv öleli körül, a játéktér ezzel kontrasztosan világosszürke, amit megtör a középső kiemelkedés vidám rózsaszín feltja, benne a szintkülönbséget is plastikusan érzékelhető tévő fekete felületű trambulinokkal. A fellebbviteli bíróság a méretarányok eltéréseivel kapcsolatos felperesi érvelést tévesnek találta, mert azok nem befolyásolják a pálya labdajáték céljára való használhatóságát.

A másodfokú bíróság, figyelemmel a Pp. 235. §-ának (1) bekezdésében foglalt tilalomra, kirekesztette a bizonyítékok köréből az ítélet jogszabálysértő voltának alátámasztására a fellebbezéshez csatolt, A... V... R... holland professzionális játékosztól származó közjegyzői okiratba foglalt nyilatkozatot. Egyrészt a felperes a fellebbezésben nem adta elő, hogy miért csak az ítélet meghozatala után szerezte be a nyilatkozatot. Másrészt az okirat tartalma alapján sem volt alkalmas arra, hogy reá kedvezőbb határozatot eredményezzen, ugyanis a 2008-ban Magyarországon járt versenyzőnek a szigeti pálya láttán nem az volt a benyomása, hogy a megszokott „BOSSABALL” pályát látta, hanem pontosan érzékelte, hogy csak egy ahhoz hasonlító, rosszminőségű, nem biztonságos, gazdátlan pályával találkozott.

Mindezek alapján az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a szigeti pálya kapcsán felsorolt különbségek olyan eltérő összbenyomást tesznek a tájékozott használóra, hogy arra nem terjed ki a perbeli közösségi formatervezési minta oltalma. Erre tekintettel nincs jelentősége a felperesi jogi képviselő másodfokú tárgyaláson tett azon nyilatkozatának sem, hogy nincs arról tudomása, hogy a csatolt lajstromkivonat szerint 2010.03.10-én lejáró oltalmi idő megújításra került-e.

A kifejtettek szerint a Fővárosi Ítéltábla sem a döntés megváltoztatására, sem hatályon kívül helyezésére nem látott okot, ezért a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alkalmazásával az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem támadott részét

nem érintette, a fellebbezett rendelkezéseit pedig az indokolás fenti kiegészítésével helybenhagyta.

Noha a fellebbezés nem vezetett eredményre a másodfokú bíróságnak nem kellett rendelkeznie másodfokú perköltségről, mert az alperes a fellebbezési szakban jogi képviselő nélkül járt el, így az eljárással nem merült fel költsége.

Budapest, 2011. szeptember 22.

. Lesenyei Terézia s.k.
a tanács elnöke

. Pullai Ágnes s.k.
előadó bíró

. Fülöp Györgyi s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:
bírósági ügyintéző